

Понятие за природа

Природа, в най-широкия смисъл на думата, означава естествената среда, материалният свят на нашата планета. Дели се на жива и нежива природа. Живата природа се състои от различни организми – микроорганизми, растения, животни. Всички те са изградени от клетки, изграждащи тъкани, органи и системи.

Неживата природа се състои от вещества и енергия – елементарни частици, химични елементи, минерали, небесни тела, галактики.

Предполага се, че животът на Земята е възникнал преди около 3.5 билиона години. Първите форми на живот са били много примитивни и са имали съвсем просто устроени органи за възпроизводство и унаследяване на белези. По пътя на еволюционното развитие и естествения подбор се е получило голямо разнообразие на видовете живи организми, населяващи Земята. Тези видове, които не са могли да се приспособяват към непрестанно променящите се условия на средата, постепенно са изчезвали. На няколко пъти в историята на нашата планета е имало периоди на масово измиране на видове.

Теорията за еволюцията е основана от Чарлз Дарвин и е описана в „Произход на видовете“ от 1859 г. По това време все още не е било възможно да се обясни същността на механизма на унаследяването. През 1940 г., с откриването на ДНК и идентифицирането и като носител на наследствената информация, се поставят основите на генетиката и молекулярната биология.

По-горе споменахме, че живата природа е представена от микроорганизмите, растенията и животните. Нека кажем по няколко думи за тях.

Микроорганизмите са едноклетъчни организми с много малки размери, позволяващи да бъдат наблюдавани единствено под микроскоп. Техните основни представители са протисти, гъбички и бактерии. Исторически погледнато, това са първите форми на живот. Те са широко разпространени на Земята. Съществуват във водна среда, размножават се много бързо, лесно се адаптират към условията на средата, поради което могат да оцеляват и в извънземното пространство. Микробите са открити от Антъни Льовенхук. Той пръв изказва предположението, че микроорганизмите играят роля в протичането на ферментационните процеси. Много от тях са полезни за нормалното функциониране на растенията и животните. Друга част са патогенни – микроби. Те пренасят зарази, причиняват инфекции, напр. стрептококите и стафилококите. Изучаването на микроорганизмите е обект на микробиологичната наука.

Флората на Земята е представена от различни мъхове, папрати, лиани, тревисти видове, храсти и дървета. Те са основна част от живота на нашата планета. Чрез фотосинтезата растелните видове произвеждат кислород, необходим за съществуването на всички аеробни организми. Растителен е и произходът на толкова ценните, особено в днешни дни, изкопаеми горива. Можем най-общо да заключим, че без растенията животът на Земята би бил невъзможен.

Животинското царство, или така наречената фауна, представлява организирани живи същества, притежаващи сетивност, способност за волеви движения и размножаване. Всички животни са аеробни организми. Изградени са от еукариотни клетки, които в процеса на еволюция се диференцират, образувайки тъкани, които, от своя страна, формират органи и системи. Почти всички животни се размножават по полов път, като някои от тях са способни и на безполово размножаване- партеногенеза, както и различни форми на фрагментация на тялото. Безспорно, най-висшето творение на природата е човекът. Днес, 150 години след като британският естествоизпитател Чарлз Дарвин развива теорията за еволюцията, все още темата за произхода на човека остава отворена. Противно на популярното и до днес тълкуване, че човекът е произлязъл от човекоподобните маймуни, не става дума за шимпанзета и горили. Просто през определен период от историческото си развитие, ние сме имали общи предци-т.нар. маймуноподобни примати. Прахората никога не са изглеждали като горили и шимпанзета. Съвременните ДНК-анализи показват, че хоминидите са се отделили от съвременните човекоподобни маймуни преди 6-8 млн. години.

След като, най-накратко, разгледахме живите организми в нашата природа, редно е да споменем и за неразривната връзка природа-екология. Днес много програми на ЕС финансират най-различни проекти за опазване на природата. Търсят се екологични начини за справяне с боклука, за произвеждане на електроенергия и т.н. Но опазването на природата почива най-вече върху нашето самосъзнание и култура. Неслучайно мъдреците някога са казали: „Когато отсечете и последното дърво, пресушите и последната река, убиете и последното животно, ще разберете, че парите не стават за ядене.”